رادیو در ایران

اسناد راه‌اندازی و تأسیس رادیو
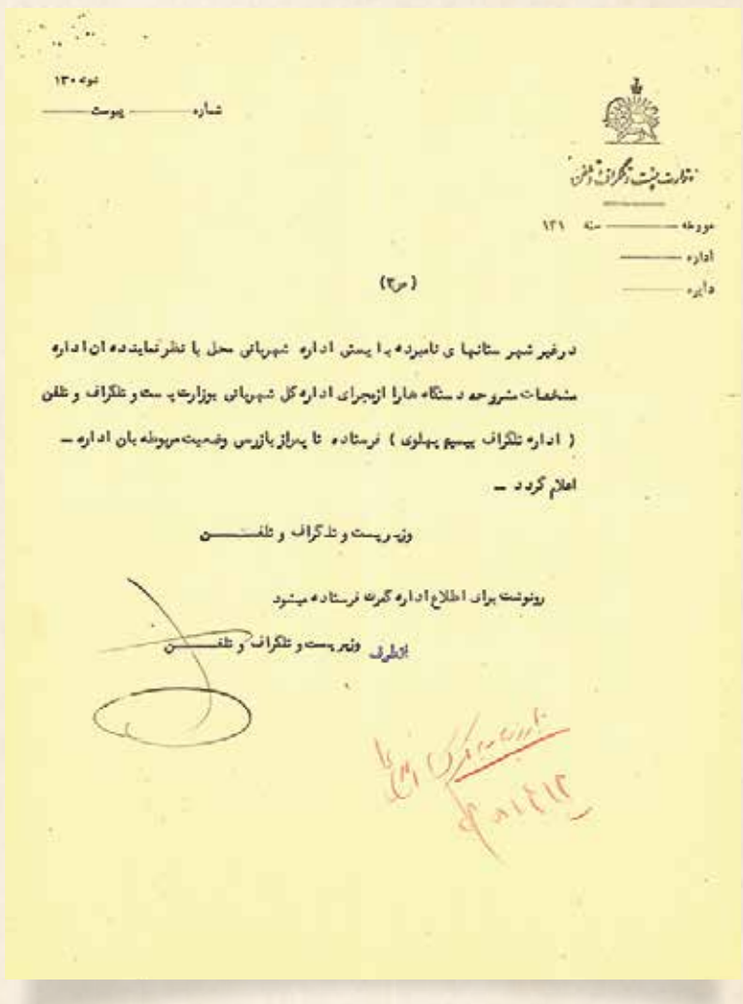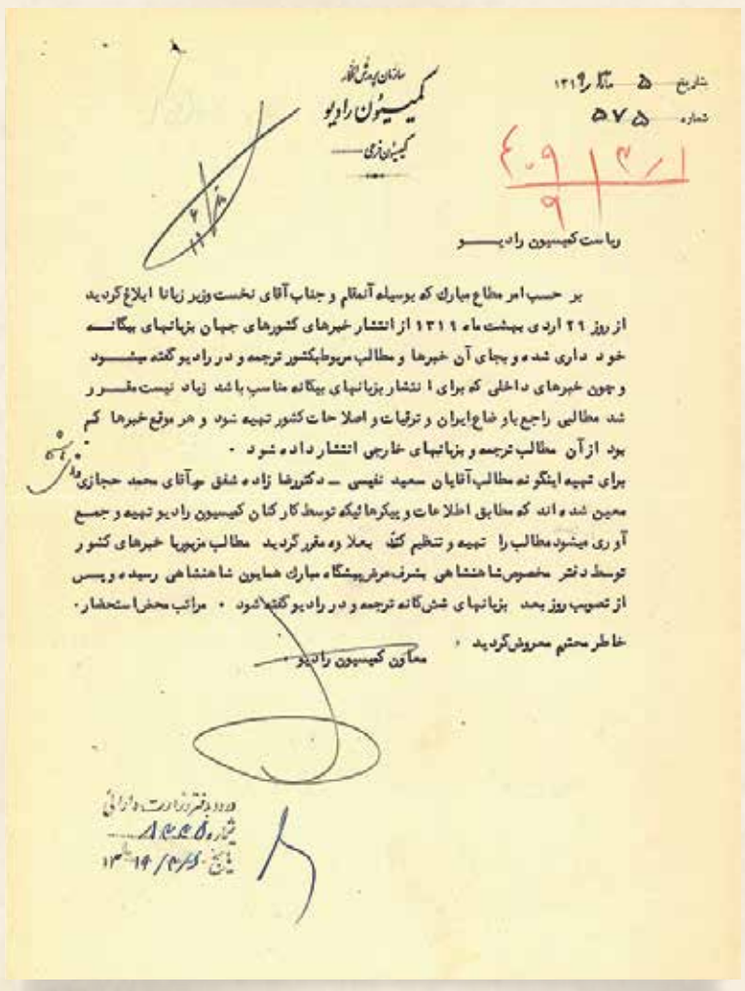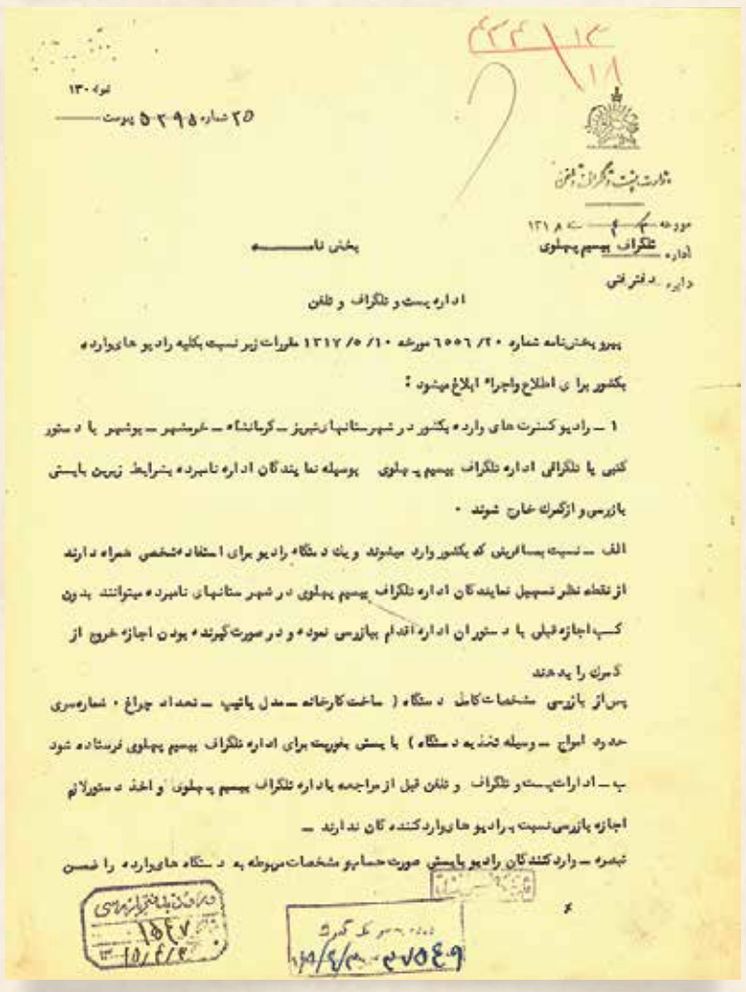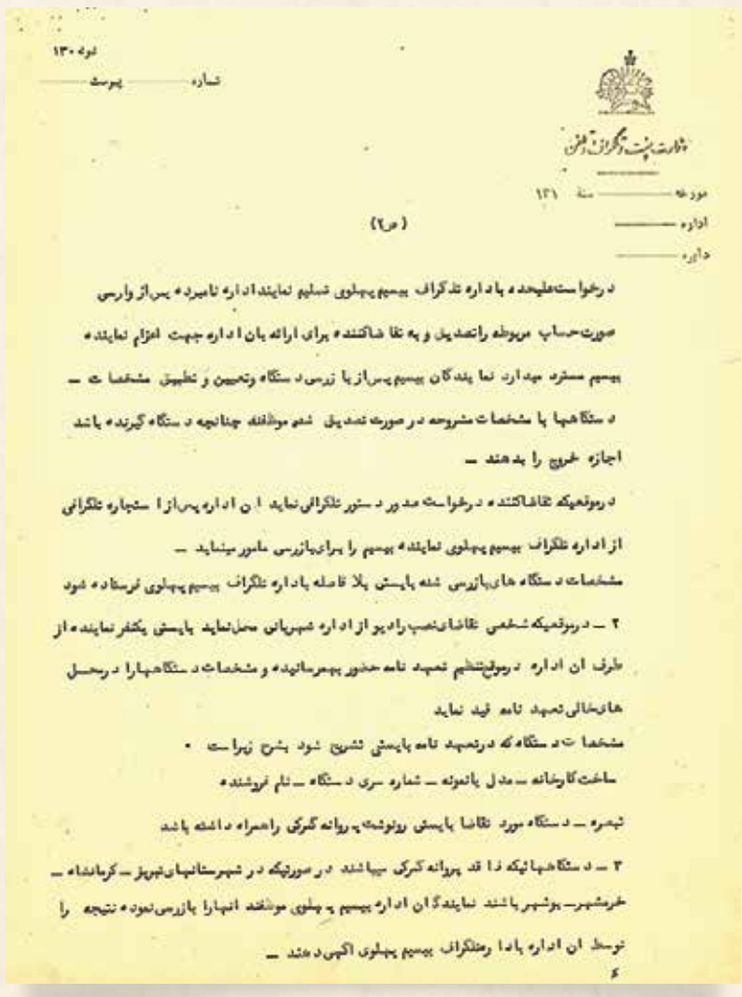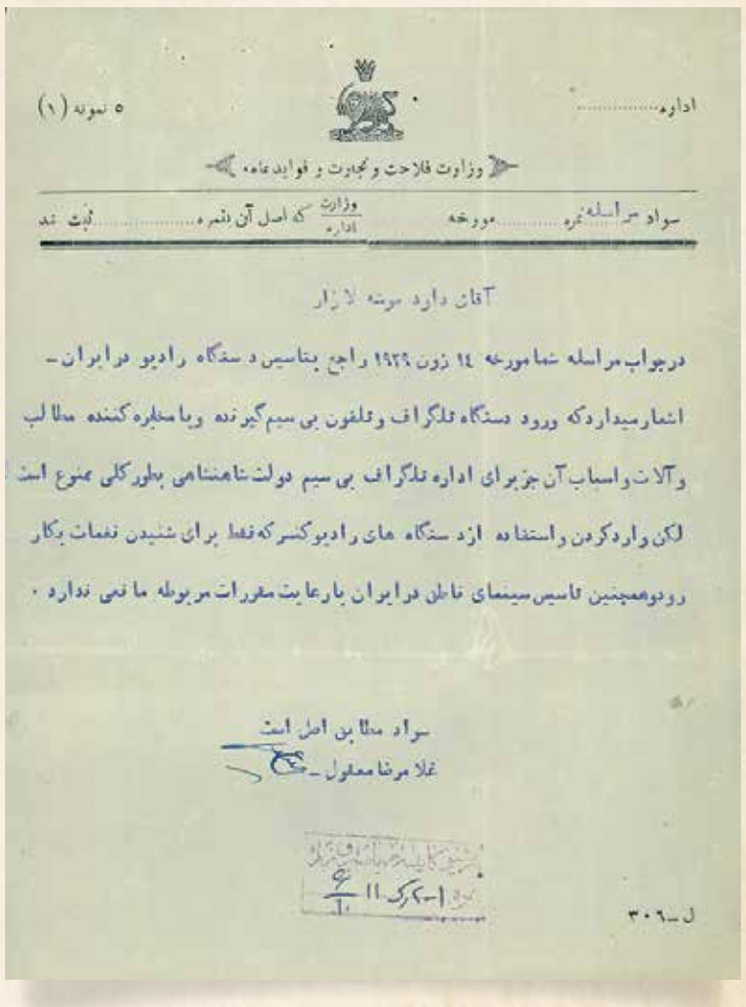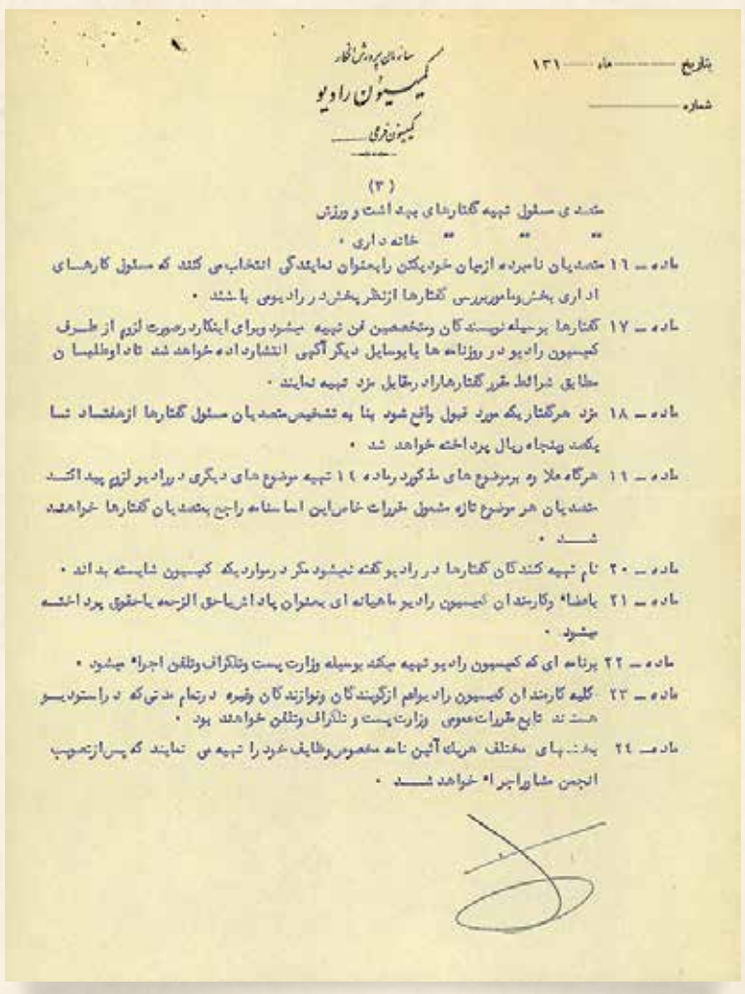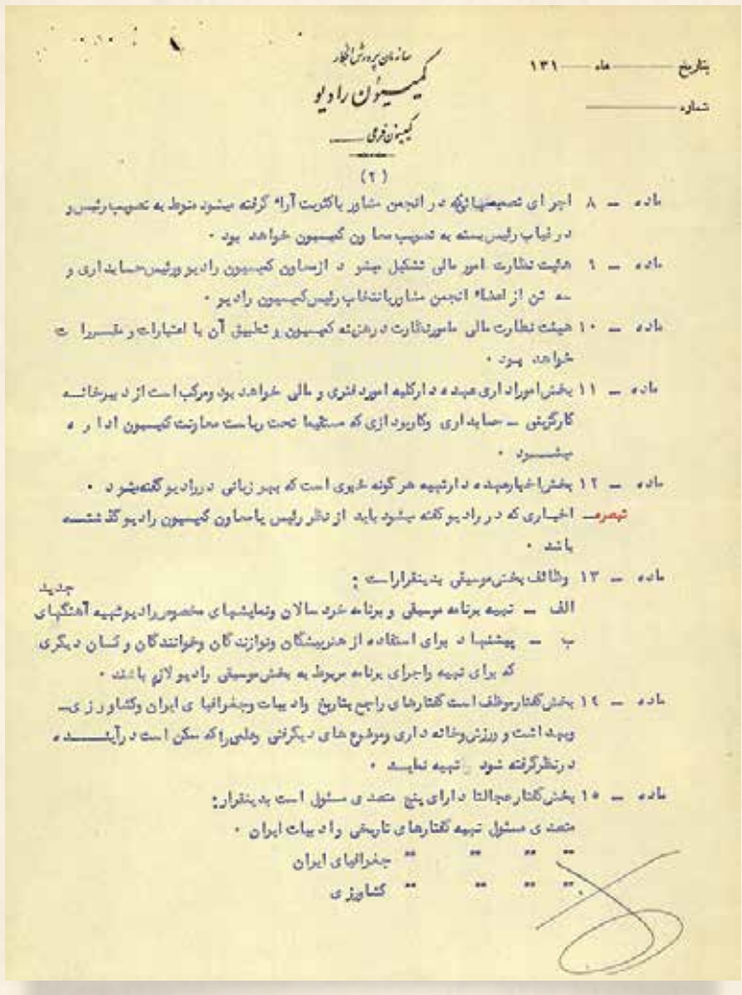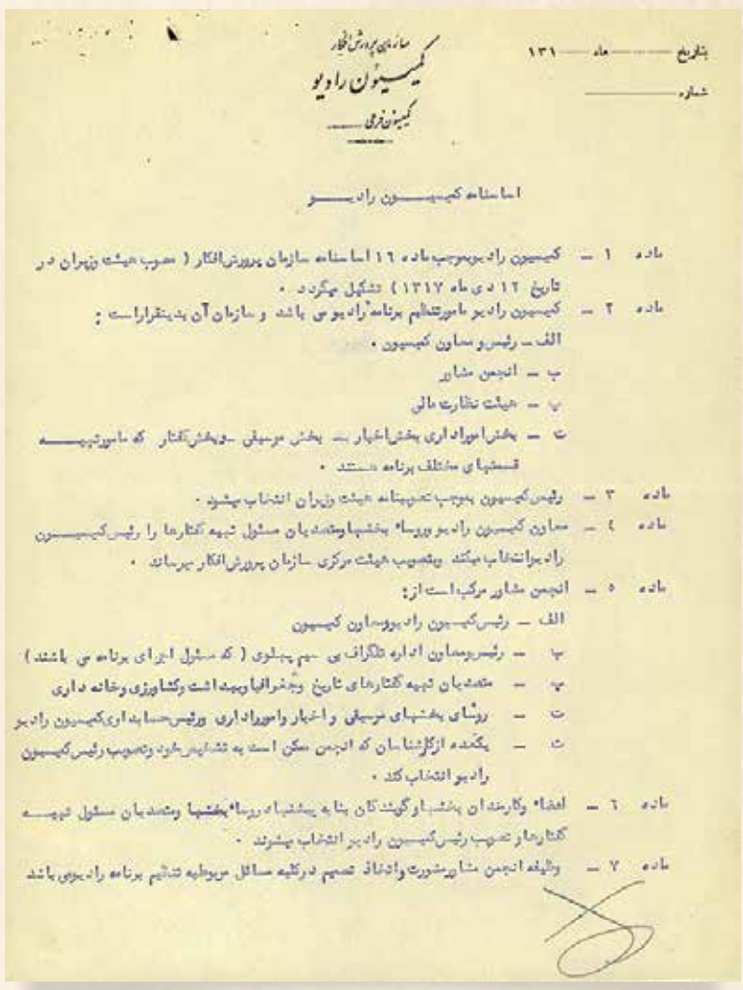
آرشیو ملی ایران (سازمان اسناد و کتابخانه ملی) به مناسبت هشتاد و یکمین سالروز تأسیس اولین ایستگاه پخش برنامه رادیویی در ایران، مروری دارد بر بخشی از اسنادی که در این رابطه در مخازن این سازمان وجود دارد. ایده تأسیس ایستگاه رادیویی در ایران تقریباً همزمان با پخش اولین برنامه رادیویی در جهان، از اواخر دوران قاجاریه شکل گرفت و در نهایت بعد از چند تجربه ناموفق در اردیبهشت‌ماه ۱۳۱۹ دولت ایران توانست این ایستگاه را راه‌اندازی کند؛ دقیقاً ۲۰ سال پس از آنکه برای اولین بار انسان توانست صدا را توسط امواج رادیویی در پهنه گسترده‌ای از زمین منتشر کند و به این ترتیب عموم مردم ایران برای اولین بار جمله «اینجا تهران است، صدای ایران» را از طریق امواج رادیویی مرکز «رادیو تهران» در میانه جاده قدیم شمیران، به فاصله ۹ کیلومتری پایتخت، شنیدند. مخازن آرشیو ملی ایران دربردارنده اسناد زیادی از اولین مواجهه‌های ایرانیان با این تکنولوژی جدید است. یکی از دغدغه‌های دولت ایران پاسخگویی به درخواست‌های سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای احداث ایستگاه رادیویی در ایران بود. رویکردی که نشان می‌دهد از همان ابتدا تأکید بر دولتی بودن رادیو و تلویزیون در ایران وجود داشت و سرمایه‌گذاران خصوصی در این حوزه راهی برای ورود نداشتند. در سال ۱۳۱۳ هیات وزیران مقرراتی را برای استفاده از رادیو تصویب می‌کند. مقرراتی که بر اساس آن از سال ۱۳۱۶ وزارت پست و تلگراف اقدامات خود را برای خریداری و تجهیز اولین مرکز رادیویی ایران آغاز می‌کند. از سوی دیگر هیات وزیران در دی‌ماه ۱۳۱۷ اقدام به تأسیس سازمانی با عنوان «پرورش افکار» می‌کند که نظارت بر انجام امور رادیوی تهران برعهده آن قرار داشته باشد. راه‌اندازی رسمی ایستگاه رادیویی تهران در اردیبهشت‌ماه ۱۳۱۹، دغدغه جدید نحوه تولید و انتشار محتوا، همچنین کیفیت مطالب این رسانه عمومی را مورد توجه مسئولان دولتی قرار می‌دهد.